

Nižšie sekundárne vzdelanie, 1. roč. 2. časť (ISCED 2 B) 5. ročník

Počet hodín týždenne: 1,5 hod.

(Z priestorových dôvodov školy bola časová dotácia predmetu hudobná náuka upravená na 60 minút týždenne.)

Ciele: V tomto ročníku sa začínajú vyhraňovať záujmy žiakov, dochádza k postupnej špecializácii, ktorá sa javí v rozličnej intenzite práce (až po výber budúcich profesionálov). Učiteľ musí podporovať snahu žiakov o seberealizáciu, povzbudzovať sebavedomie menej aktívnych žiakov. Využívať vedomosti žiakov aj z iných predmetov. Vytvárať príjemné a zaujímavé prostredie a postupne im približovať hudbu, aby získali k nej vzťah. Žiakov je potrebné zapájať veľmi aktívne do vyučovacieho procesu konverzáciou, motivovať ich rôznymi spôsobmi k otázkam na danú tému, v prípravách na vyučovací proces pútavo hľadať témy a poznatky, ktoré žiakov zaujímajú. Veľký časový priestor venovať audio nahrávkam, dbať na to aby rozoznávali nielen hudobné štýly, ale už aj niektoré konkrétne diela a ich autorov. O 5. roč. zadávať malé seminárne práce k prebraným témam.

Počúvanie hudby: Schopnosť žiakov rozoznávať skladby vokálneho charakteru (ľudský hlas). Oboznámiť žiakov s príslušnými formami: pieseň, zborová tvorba, opera, oratórium, kantáta, opereta a muzikál

Sluchová analýza: Rozpoznať veľkú a malú septimu, zväčšený a zmenšený kvintakord, dominantný septakord.

Hudobno - teoretické poznatky: Nadviazať na doteraz nadobudnuté vedomosti a skúsenosti. Motivovať žiakov k samostatnému mysleniu a tvoreniu si názorov na interpretáciu. Zaoberať sa témami stredovekej a renesančnej hudby. Vysvetliť pojmy: gregoriánsky chorál, homofónia, polyfónia, šansón, kantáta, chorál, scénická kantáta, oratórium, omša, opera, opereta, ária, recitatív, muzikál, monodráma, melodráma, renesancia, barok, a capella, dominantný septakord, modulácia.

Hudobný materiál: Hudobná náuka pre 5. ročník ZUŠ, N. Hrčková – Renesancia
G. P. da Palestrina – Missa brevis; C. Jannequin – Spev vtákov; J.S. Bach: Umenie fúgy, Temperovaný klavír
C. Orff: Carmina burana
A. Dvořák: Rusalka
G. Dusík: Modrá ruža
L. Bernstein West side story
Pavol Hammel, Marián Varga – „Cyrano z predmestia“

Nižšie sekundárne vzdelanie, 2. roč. 2. časť (ISCED 2 B) 6. ročník

Počet hodín týždenne: 1,5 hod.

(Z priestorových dôvodov školy bola časová dotácia predmetu hudobná náuka upravená na 60 minút týždenne.)

Ciele: V šiestom ročníku pokračovať v cieľavedomom rozširovaní hudobného obzoru žiakov, využívať ich skúsenosti a vedomosti získané v predchádzajúcich ročníkoch. Vytvárať predpoklady pre prepájanie vedomostí z oblasti teórie hudby a dejín hudby a plne ich prepájať s hudobnou praxou žiakov. Brať do úvahy prudký fyzický a psychický vývoj žiaka. Hudobnými činnosťami usmerňovať emocionálny vzťah k životu i okoliu a rozvíjať aj intelektuálnu stránku osobnosti žiaka, formovať prirodzený rešpekt ku skutočným hodnotám. Podľa možnosti okruh pôsobenia hudby na žiaka rozširovať z predmetu HN na návštevy koncertov, rôznych umeleckých podujatí (divadelné a operné predstavenia, výstavy obrazov, hudobné kvízy a i.) . Umožniť tak intenzívnejšie prežívať, chápať, hodnotiť hudbu a tvoriť si o nej vlastné názory. Vychovávať žiakov k hudobnému vkusu, všeobecnému estetickému postoju a kontextovému poznávaniu umenia ako celku.

Témy 6. roč. :

- symfonický orchester, partitúra , dirigent
- komorné a nástrojové zoskupenia
- vokálne a inštrumentálne formy baroka
- Barok - vznik, vývoj hlavných predstaviteľov
- Klasicizmus - raný klasicizmus viedenský klasicizmus
- cyklické hudobné formy
- technické a prednesové označenia
- hudobné nástroje
- analýzy a rozbor skladieb

Hudobný materiál :

- maximálny možný čas venovať počúvaniu hudby
- výber skladieb a literatúry k horeuvedeným témam

Nižšie sekundárne vzdelanie, 3. roč. 2. časť (ISCED 2 B) 7. ročník

Počet hodín týždenne: 1,5 hod.

Ciele: Uvedený ročník, je ročníkom v ktorom žiaci absolvujú I. stupeň hudobného odboru - hudobná náuka. Štruktúra výučby žiakov a tematické okruhy sú koncipované a vyúsťia do záverečnej absolventskej skúšky predmetu - hudobná náuka. Žiak musí v priebehu

školského roka vypracovať nasledovné písomné a seminárne práce , na základe ktorých môže pristúpiť k záverečnej absolventskej skúške.

Absolvent vypracuje:

5 písomných prác na zadané témy (jednotlivé obdobia vývoja DH)

Záverečnú seminárnu prácu (téma zvolená žiakom, rozsah a podmienky zadáva pedag.)

tému: **Môj hudobný nástroj (úvaha)**

Rozbor dvd ukážok

Rozbor audio ukážok

Rozbor interpretovaných skl. žiaka

Moje stretnutie s hudbou (úvaha)

Záverečnú absolventskú skúšku žiak vykoná písomnou formou z harmonicko-teoretických schopností a ústnou skúškou z dejín hudby a všeobecného prehľadu hudobno - náukových pojmov. Rozsah skúšky je zhrnutím učiva celého štúdia HN.

V záverečnom ročníku by mali mať žiaci prehľad o jednotlivých hudobných obdobiach, vedieť ich chronologicky zoradiť a charakteristické znaky hudobných slohov. Týmto nadobudnutými znalosťami sa vytvorí predpoklad stať sa aktívnym poslucháčom koncertov, či reprodukovanej hudby. Vlastnými interpretačnými schopnosťami a skúsenosťami sa môžu žiaci zapojiť do hudobného života mimo školy.

Veľkou pomocou pri vyučovacom procese je tzv. elektronický kontakt so žiakmi (e mail), pomocou ktorého zasielame žiakovi doplňujúci edukačný materiál, prípadne zadanie prác , čím sa vytvára viac priestoru na počúvanie hudby a rozbor skladieb priam na hodinách hudobnej náuky.

Tématické okruhy:

1. Stredoveká a renesančná hudba

Barok vznik vývoj a hlavní predstavitelia

vokálne a inštrumentálne formy barok, basso continuo

hudobná forma - charakteristika

prvky hudobnej reči

harmónia (intervaly, zväčšené a zmenšené intervaly aj kvintakordy, dominantný septakord a jeho obraty, harmonická kadencia)

Hudobné úkážky voliť tak , aby sa žiaci zoznámili s interpretačným umením našich a svetových sólistov.

odporúčané hudobné ukážky:

O. di Lasso: Matona mia cara, A. Corelli: Triové sonáty, renesančné tance a piesne

A. Corelli: výber z tvorby

A. Vivaldi: Štyri ročné obdobia - výber ; sonátová tvorba

J. S. Bach: kantáty - výber , Temperovaný klavír; Brandeburské koncerty

G. F. Händel: výber z vokálnoinštrumentálnej tvorby

; Vodná hudba

Ohňostroj

2. Klasicizmus, raný klasicizmus

Viedenský klasicizmus

J. Nepomuk Hummel

sonátová forma, cyklická sonátová forma
symfónia , divertimento, variácie, sláčiková kvarteto
artikulačné značky , tempové označenia, technické
značky (zmenšený sepakord)

odporúčané hudobné ukážky:

J. V. Stamic: Symfónia D dur
J. Haydn: Symfónia č. 104 D dur
J. Nepomuk Hummel: Koncert pre trúbku a orchester Es dur
J. Haydn: sláč. kvartetá - výber
W. A. Mozart: Symfónia C dur - Jupiterská
W. A. Mozart: Requiem (výber)
W. A. Mozart: Koncert G dur pre flautu a orch.
L. van Beethoven: Symfónia č. 5 c mol Osudová
L. van Beethoven: Trojkonzert pre husle, violončelo a klavír

3. Romantizmus - raný, novoromantizmus, neskorý

romantizmus programová hudba

nocturno, etuda, balada, polonéza
pieseň, piesňová forma, rondová
forma, symfonická báseň
symfonický
orchester partitúra
dirigent hudobné
nástroje
(harmonizácia ľudových piesní, zopakovanie všetkých druhov stupníc, transpozícia)

odporúčané hudobné ukážky:

F. Schubert: piesňová tvorba; Symfónia Nedokončená
R. Schumann: Detské scény
F. Chopin: nocturná, etudy , balady - výber
F. M. Bartholdy: Koncert pre husle a orch. e mol - výber
F. Liszt: klav. literatúra - výber
J. Brahms: Dvojkoncert pre husle a vcl.
A. Bruckner: 4. symfónia Es dur Romatická
C. Franck: Sonáta A dur pre husle a
klavír G. Mahler - ukážka tvorby
R. Strauss: Eulenspiegelove šibalstvá

4. Národné školy - česká hudba, ruská hudba, slovenská hudba a ďalšie impresionizmus; expresionizmus

národné tanečné formy

hudobné nástroje

nástrojové a zborové zoskupenia

prednesové a výrazové značky

odporúčané hudobné ukážky:

B. Smetana: Má vlast

A. Dvořák: Symfónia č. 9 Novosvetská

A. Dvořák: Klavírne kvinteto A dur

M. Musorgskij: Obrázky z výstavy

N. Rimskij Korsakov: Šeherezáda

C. Debussy: Plachetnice

C. Debussy: More

M. Ravel: Španielska rapsódia

A. Bruckner: 4. symfónia Es dur Romatická

C. Franck: Sonáta A dur pre husle a klavír

hudba prelomu storočí:

S. Rachmaninov: Prelúdium cis mol

J. Sibelius: 2. symfónia D dur

5. Hudba 20. stor. - smery neofolklorizmus, neoklasicizmus, parížska šestka Slovenská hudba 20. stor.

Jazzová hudba

Atonálna hudba a dodekafónia

Rock, pop

vznik a vývoj opery (prehľad a doplnenie nadobudnutých poznatkov)

prierez vývojom dejín hudby (zhrnutie poznatkov)

balet, rapsódia

hudobné zoskupenia a poprední slovenskí interpreti

hudobné podujatia organizované na Slovensku

odporúčané hudobné ukážky:

B. Bartók: Koncert pre orch.

D. Šostakovič: Koncert pre vl. a orch. Es dur

S. Prokofiev: Rómeo a Júlia

I. Stravinskij: Svätenie jari

B. Martinů: Sonata pre flautu a klavír

P. Hindemith: Maliar Mathis

A. Schönberg: Komorná symfónia
op.9 G. Gershwin: Rhapsody in blue
E. Suchoň: výber z
tvorby L. Burlas: Planctus
V. Kubička: výber z tvorby
I. Zeljenka: Musica slovacca

výber z opernej tvorby:

G. Verdi, A. Dvořák, G. Bizet, G. Puccini, W. A. Mozart, P. Čajkovskij, B.
Smetana, L. Janáček, E. Suchoň, J. Cikker

odporúčané publikácie:

Hudobná náuka 7. ročník,
N. Hrčková: Dejiny hudby
M. Bukofzer: Hudba v období baroka
B. Dlháňová: Malá kniha o hudbe
L. Zenkl: ABC hudebních forem
S. Jelínek: Základní hud. pojmy v otázkach a odpovědích
J. Bukovinská: Malá encyklopédia hudby (1.- 5.)
O. Angeli: Prvé stretnutie s hudbou

životopisné dvd dokumenty:

A. Vivaldi, G. Händel, L. van Beethoven, F.
Chopin, P. I. Čajkovskij, G. Verdi , E. Suchoň